

Kolonievogels 1998: een redelijk goed jaar

■ *Het gaat goed met de kolonietellingen. Van de meeste soorten loopt het percentage getelde kolonies nog steeds op. Ook met het inleveren van de resultaten gaat het steeds beter. Koud een half jaar na het broedseizoen kunnen we voor diverse soorten voorlopig verslag doen over het jaar 1998. Dit lijkt voor de meeste kolonievogels redelijk goed te zijn geweest.*

In het afgelopen decennium zijn 17 vogelsoorten tot kolonievogel gebombardeerd. In recente jaren hebben zich enkele vogelsoorten (definitief) in Nederland gevestigd, die zich in de toekomst mogelijk als kolonievogel gaan manifesteren. Vaak broeden ze buiten Nederland in kolonies. Met de Zwartkopmeeuw is het immers ook zo gegaan. Voor de deur staan te trapelen: Grote en Kleine Zilverreiger, Geelpootmeeuw, Grote Mantelmeeuw en Dwergmeeuw en wie weet schaat de Koereiger (1998 eerste broedgeval) zich hier ook bij. Tot dusverre zijn er geen kandidaten die afvallen.

Aalscholver

Het aantal Aalscholers ligt in 1998 in dezelfde ordegrrootte als in 1996-97, ongeveer 18.000 paren. Sommige kolonies lopen wat in aantal terug, andere, vooral de wat kleinere, boeken winst. Kolonies langs de kust, waarvan veel vogels op zee foerageren boeren goed, zoals NAM-eiland De Hond bij Delfzijl, op Vlieland en in de duinen bij Zandvoort, in Meijndel (Den Haag) en op Oostvoorne. Een nieuwe vestiging is gemeld in Drenthe (in het zicht van Groningen trouwens). Langs de Limburgse Maas wachten tellers nu al enkele jaren op de eerste vestiging.

Blauwe Reiger

Na twee jaar afname als gevolg van wintersterfte wordt de stand in 1998 in het algemeen als stabiel betiteld. Lichte toename van 10-15% werd becijferd in Friesland, Gelderland en Zeeland, terwijl het aantal in West-Overijssel iets terugliep. Het totaal komt vermoedelijk al weer boven de 10.000 paren uit.

Purperreiger

Over deze soort zal Henk van der Kooij wel weer verslag doen in *Het Vogeljaar*. SOVON-tellers brachten twee kleine nieuwe vestigingen aan het licht: bij de Veenhoop in Midden-Friesland (2 paren) en in de Vlaamse Kreek in Zeeuw-Vlaanderen (1).

Lepelaar

Bij de Lepelaar lijkt er geen houden meer aan. Op de Waddeneilanden

kruip het aantal al meer en meer naar de 1000 paren en het landelijk totaal komt in de buurt van de 1500. Vijf jaar geleden was het nog maar de helft! Mogelijk nieuwe broedplaatsen van enkelingen werden gemeld in Midden-Friesland, langs de IJsselmeerkust in Noord-Holland en bij Den Haag.

Zwartkopmeeuw

Nog een succesverhaal. Het aantal in 1998 komt uit op ongeveer 410 paren (Peter Meininger). De massa zit in de Delta, maar ook elders duiken ze op. In 1998 zijn meestal enkelingen geteld in de provincies Groningen, Overijssel, Flevoland, Noord- en Zuid-Holland en in Noord-Brabant.

Grote Stern

Na enkele magere jaren nu weer een fors aantal broedparen op Griend: 7000. Tevens 2335 paren op Rottumerplaat, waarmee een Waddentotaal van ruim 9300 paren in de boeken kan worden bijgeschreven. Hier moet de Delta-populatie van ruim 5000 nog bij worden opgeteld, waarmee 1998 op 14.585 paren uit komt. Dit is het hoogste aantal sinds de jaren vijftig! Toentertijd zaten er 25-40.000 paren in Nederland.

Zwarte Stern

Als de eerste informatie uit Friesland (10% meer), Noord- en Zuid-Holland, Gelderland, Groningen en Drenthe (vrij stabiel) een weerspiegeling is van het landelijke situatie, kan de Zwarte Stern terugkijken op een redelijk jaar.

Overige meeuwen en sterns

De kokmeeuwenstand valt in 1998 waarschijnlijk wat lager uit dan in 1997. In Noord-Brabant, de Delta en Drenthe liep de stand verder terug. De broedresultaten in enkele kolonies zijn beduidend beter dan in 1997. Enige cijfers van Zilver- en Kleine Mantelmeeuwen doen vermoeden dat de trend van de afgelopen jaren zich voortzet: afname Zilvermeeuw en toename Kleine Mantel. De laatste heeft zich gevestigd in Flevoland (6 paar).

Visdief-gegevens wijzen op een met 1996-97 vergelijkbare stand, behalve in de Delta, waar er 2000 meer zaten dan in 1997; Oost-Brabant is

inmiddels geheel verlaten. Van de Noordse Stern zaten er wat meer op Ameland en langs de Friese kust. Dwergsterns deden het met 108 paren goed op Texel, maar wat minder op Rottumerplaat en in de Delta. In *Sula* verschijnt dit jaar een overzicht van de aantalsontwikkeling van meeuwen en sterns in Nederland in de 20e eeuw; spannende lectuur!

Oeverzwaluw

Telwerk van deze en gene en optelwerk van Herman Leys leveren met c. 14.700 paren een niet al te florissant beeld. In 1996-97 bereikten de Oeverzwaluwen nog hemelse hoogten tot 18.500 paren! Het aantal bezette locaties, het koloniegemiddelde en het aandeel grote kolonies zijn thans lager. Alleen het Deltagebied laat ten opzichte van 1997 substantiële groei zien. Alles is betrekkelijk, want in vergelijking met ruim tien jaar geleden bedraagt de stand nog het dubbele. Oeverzwaluw-tellers kunnen het nalezen in het verslag van Herman dat dit voorjaar verschijnt.

Huiszwaluw

Scoorde de Oeverzwaluw in 1998 niet best, de Huiszwaluw deed het redelijk. In de meeste regio's waren gemiddeld 6% meer nestmetselaars aanwezig dan in 1997, met als topstijger Flevoland (23%). In Noord-Holland en langs de grote rivieren gaat het minder. Volgens Herman Leys komt het landelijke aantal in de telgebieden in de buurt van 24.000 paren. Dit is gebaseerd op telwerk in zo'n 1000 kwartblokken.

Roek

Er valt geen opvallende aantalsverandering ten opzichte van vorige jaren te noteren. In Friesland, Drenthe, Twente, Gelderland, Noord-Brabant en Limburg, waar verreweg de meeste Roeken huizen, kwamen de aantallen in 1996, 1997 en 1998 ongeveer overeen. De landelijk populatie zou ongeveer 60.000 paren moeten bedragen. In Noord- en Zuid-Holland zijn enkele nieuwe vestigingen vastgesteld.

Over enkele weken kunnen de Roeken- en Blauwe Reigertellers er weer tegenaan. Daarna komen de anderen aan de beurt. Veel succes ermee. Heeft u nog tellingen liggen van afgelopen jaar, maar nog niet op formulier ingevuld? Geef die aantallen dan snel door.

Arend van Dijk